

#nauja #greita VS #sena #lėta

2021

Panevėžio darbo rinkos mokymo centras
VeriTage: Integruotas Europos kultūros paveldas
profesiniame mokyme

TURINYS

PRATIMO TEMOS PRISTATYMAS.....	2
PRATIMO VEIKLŲ PRISTATYMAS. Senas ar naujas – teisingas pasirinkimas priklauso nuo mūsų.....	4
PRATIMO EIGA.....	5
1 užduotis „Sena prieš nauja“.....	5
2 užduotis „Kėdės istorija“.....	8
3 užduotis „#reklama“.....	9
ŠALTINIAI.....	11

PRATIMO TEMOS PRISTATYMAS

Šiuo pratimu siūlome pamokos temos idėją, galinčią paskatinti studentus pažinti savo autentišką paveldą ir asmeninį indėlį puoselėjant jo išliekamumą. Atsakingas vartojimas, aplinkos apsauga yra ne tik žaliosios idėjos, kurios yra plačiai vystomos ir taikomos šiandien, bet ir galimybė užtikrinti darnų architektūros, amatininkų darbų, gamtinės aplinkos, šeimos istorijos tęstinumą. Istorija, plėtojama 3 šio pratimo veiklose, atskleis kultūros paveldo išsaugojimo svarbą kaip vieną iš pagrindinių veiksmų, užtikrinančių mūsų aplinkos tvarumą ir kultūrinę įvairovę.

„Platesnė darnaus vystymosi samprata apima ne tik aplinkosaugos, ekonomikos, bet ir socialinius bei kultūrinius aspektus. Įvairūs pasaulyje atlikti moksliniai tyrimai ir studijos parodė, kad kultūros paveldo apsauga skatina tiek aplinkosauginių, tiek ekonominių, socialinių ir kultūrinių darnaus vystymosi aspektų įgyvendinimą. Kultūros paveldas gali turėti įtakos bendruomenių gerovei ir gyvenimo kokybei, gali sušvelninti ar padėti išvengti kultūrinės globalizacijos pasekmių taip pat tapti darnios ekonominės plėtros stimulu.

IKEA: pietų stalo kėdė (2019)

Naujojo rokoko stiliaus modelis (1855 m.): pietų stalo kėdė (Vienos baldų muziejus).

Nuotrauka: Nuotraukos iliustruoja skirtingus dizaino periodus ir idėjas.

Šaltinis:

<https://www.ikea.lt/lt/products/virtuve/sedimieji-valgomojo-baldai/kedes-ir-suoliukai/ingatorp-kede-su-porankiais-smeline-balta-art-90246291>

<https://www.hofmobiliendepot.at/en/hofmobiliendepot-about-us/the-collections/historicism/>

Deja, dažnai kultūros paveldo apsauga yra suprantama kaip alternatyva ar net ekonominės plėtros kliūtis. Žinoma, visų pirma paveldo apsauga organizuojama siekiant palaikyti bei išryškinti paveldo objektų kultūrinę vertę, tačiau paveldas ir jo apsauga gali teikti ir įvairiapusę ekonominę naudą: kurti papildomų pajamų ir darbo vietų, sudaryti sąlygas išlaikyti bei tobulinti darbo įgūdžius, skatinti apleistų miestų centrų atgaivinimą, kultūrinį turizmą, smulkiojo verslo vystymąsi ir kt. Apleistų ir netinkamai naudojamų istorinių pastatų pritaikymas naujoms paskirtims yra viena pagrindinių bendruomenių atgaivinimo bei gyvenimo kokybės

gerinimo jėgose sąlygų. Siekiant įgyvendinti darnaus vystymosi strategijas ir gerinti gyvenimo kokybę, būtina kultūros paveldą pripažinti vertingu ekonominiu ir kultūriniais ištekliumi bei kokybinės plėtros stimulu.“

Straipsnis: Kultūros paveldas darnaus vystymosi kontekste (Cultural Heritage in the Context of Sustainable Development). Autorius: Indre Grazuleviciute-Vileniske, 2006

Šaltinis:

https://www.researchgate.net/publication/28466259_Cultural_Heritage_in_the_Context_of_Sustainable_Development

PRATIMO VEIKLŲ PRISTATYMAS.

Senas ar naujas – teisingas pasirinkimas priklauso nuo mūsų

Šiuolaikinės komercinės paskirties interjero tendencijos atveria begalę galimybių, kurios pirmiausia skirtos pabrėžti objekto individualumą ir tuo pačiu patraukti klientą. Seną derinti su nauja, restauruoti seną – visos šios idėjos turi savo šalininkų ir priešininkų. Vis labiau įsigali tendencija nepirkti naujų daiktų, o restauruoti senus, mažinti vartojimą ir taip prisidėti prie atsakingo vartojimo bei bendros socialinės atsakomybės. Šis pratimas nėra skirtas išmokyti studentus restauravimo įgūdžių ar įtikinti, kad šis metodas yra pats geriausias. Pratimu siekiama paskatinti mokinius suprasti, kaip daiktų, turinčių emocinę ir kultūrinę vertę išsaugojimas gali padėti užtikrinti istorijos gijos tęstinumą, pabrėžti kultūrinį regiono ar šalies išskirtinumą ir tam būtiną asmeninį indėlį.

Pirmoje pratimo dalyje mokinius pakviesime į debatus, kurie padės jiems ieškoti ir rasti atsakymus, kodėl gali būti verta išsaugoti seno interjero detales ir kuo gali būti (ne)naudingas visiškas patalpų atnaujinimas, užmarštyje paliekant istorijos detales. Siūlomas debatų modelis leis mokiniams patobulinti jų žinias kultūros paveldo vertybių apibrėžimo, interjero ir dizaino srityje, patobulinti bendrąsias kompetencijas formuluojant argumentus ir atsakymus į juos tiek lietuvių, tiek užsienio kalba, ieškoti reikiamos informacijos tiek rašytiniuose, tiek skaitmeniniuose šaltiniuose, išklausti pašnekovą ir etiškai reaguoti į jo išsakomą nuomonę.

Antroji pratimo dalis skirta tobulinti mokinių kūrybinio rašymo įgūdžius pasitelkiant daiktų, menančių savo ar artimųjų svarbius įvykius, istorijas. Socialinė medija, patrauklios tekstą iliustruojančios nuotraukos – neatsiejama šiuolaikinio verslo dalis, todėl trečioji pratimo

dalis siūlo mokiniams paanalizuoti esamą rinkos situaciją – kaip įvairūs turistiniai objektai pristato savo išskirtinumą, kurį jiems suteikia panaudoti seni restauruoti daiktai, interjeras ar jo detalės. Kokią apie tai jie žinutę siųstų klientams? Nuosekliai atlikę užduotis mokiniai galės pagilinti žinias apie kultūros paveldo išsaugojimą ir atkūrimą, tobulinti bendravimo žodžiu ir raštu įgūdžius, įgūdžius mandagiai palaikyti ir užbaigti pokalbį gimtąja ar užsienio kalba, taip pat įgūdžius, reikalingus norint nustatyti asmeninius gebėjimus, sutelkti dėmesį, susidoroti su sudėtingumu, kritiškai atspindėti ir priimti sprendimus, naudoti skaitmenines technologijas komerciniais tikslais, taip pat atskleisti savo verslumą.

Pratimo tikslai:

Paskatinti susidomėti kiekvieno mūsų individualiu indėliu išsaugant kultūros paveldą ir išlaikant praeities tęstinumą.

Veiklas, aprašytas šiame pratime, siūlome integruoti į

#kultūros pažinimo

#užsienio kalbos

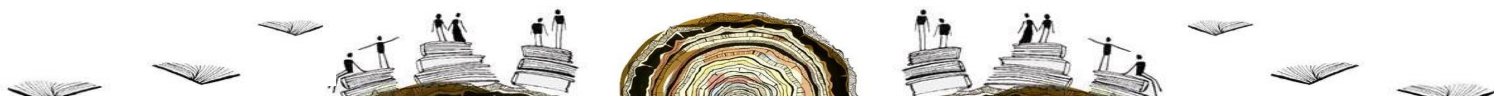
#literatūra

#technologijos

#verslumas

#marketingas

mokomuosius dalykus.

PRATIMO EIGA

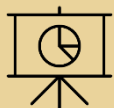
1 užduotis „Sena prieš nauja“

Reikalingos priemonės: internetas, kompiuteris, užrašai

Pristatykite mokiniams situaciją (ji toliau bus plėtojama ir kitose pratimo veiklose).

Ieva ir Andrius nusprendė pradėti savo verslą – atidaryti kavinę. Jų šiam tikslui įsigytos patalpos yra pastate, menančiame dar senus istorijos laikus. Sienos ir lubos slepia senojo dekoru detales, o palėpėje galima rasti senų interjero detalių. Andrius, urbanistinio stiliaus šalininkas, pasirengęs patalpas atnaujinti iš pagrindų – nudažyti sienas baltai ir apstatyti moderniu skandinavišku stiliumi. Ieva nelabai žavisi šia idėja – jos nuomone verta išlaikyti patalpos autentiškumą atskleidžiant senųjų dekoracijų grožį ir unikalumą.

Parenkite klausimus ir argumentus Andriaus ir Ievos diskusijai šia tema. Organizuokite debatus.

Veiklos rezultatas.

Organizuoti debatai, tinkamai jiems suformuluoti argumentai ir tolimesni jais paremti galimi veiklos žingsniai.

Rekomendacijos mokytojui:

- Veikla turi būti organizuojama grupėse – suskirstykite klasę į ne mažiau kaip dvi grupes.
- Debatų įgyvendinimo metodikų pavyzdžių rasite čia:
 - <https://www.esldebates.com/a-teachers-guide-the-basics-of-a-classroom-debate/>

- <https://www.euroclio.eu/wp-content/uploads/2020/02/Learning-to-Disagree-Teachers-Guide-2020.pdf>

Informacijos apie debatus lietuvių kalba rasite šaltiniuose lietuvių kalba, pvz. [Ugdymo plėtotės centro parengtoje mokymo medžiagoje](#).

Ši veikla skirta padėti studentams pagilinti savo žinias apie senųjų pastatų bei daiktų atnaujinimo galimybes, taip pat paskatinti juos padiskutuoti nacionalinės kultūros, tautinio identiteto tema taip pat patobulinti šias [bendrasias kompetencijas](#):

Raštingumo/ daugiakalbystės kompetencija, tobulinant šiuos įgūdžius:

- atskirti, suprasti ir interpretuoti faktus bei nuomones, pateiktus rašytine ir žodine forma;
- tikslingai panaudoti surastą vaizdo, garso ir skaitmeninę medžiagą gimtąja ar užsienio kalba, pademonstruoti istorinį nagrinėjamos temos aspekto suvokimą ir tarpkultūrinės kompetencijas;
- kritiškai įvertinti rastą informaciją ir suformuluoti užduoties kontekstą atitinkančius teiginius;
- pristatyti informaciją bei konstruktyviai dalyvauti grupės/ klasės diskusijoje.

Asmeninė, socialinė ir mokymosi mokyti kompetencija, tobulinant šiuos įgūdžius:

- konstruktyviai dirbti ir mokytis grupėje;
- sutelkti dėmesį, įveikti sudėtingas užduotis, kritiškai mąstyti ir priimti sprendimus.

Kultūrinio sąmoningumo ir raiškos kompetencija, tobulinant šiuos įgūdžius:

- suprasti video formatu perteikiamo kūrinio idėjas;

- atpažinti įvairias kultūros paveldo raiškos formas, jų įtaką viena kitai ir asmens idėjoms;
- suprasti ir gebėti aktyviai įsitraukti į įvairiais kultūrų pažinimo praktikas.

Pilietiškumo kompetencija, tobulinant šiuos įgūdžius:

- kritiškai mąstyti sprendžiant problemas;
- taikyti žinias apie Europos integraciją, įvairovę ir kultūrinį tapatumą;
- suprasti Europos visuomenių daugiakultūrius ir socialinius bei ekonominius aspektus ir tai, kaip šalies kultūrinis tapatumas daro poveikį Europos tapatumui.

Siūlomi užduoties vertinimo metodai:

Atsižvelgiant į šios veiklos užduotį, siūlome keletą jos vertinimo kriterijų.

1. Vertinimas atsižvelgiant į siekiamus mokomojo dalyko (temos) rezultatus: (Užsienio kalba: gebėjimas suformuluoti ir pateikti argumentus; Kultūra/Istorija: pritaikomos turimos kultūros/ istorijos žinios)

2. Užduoties vertinimas atsižvelgiant į įvykusių diskusijų eigą. Esminiai užduoties vertinimo kriterijai turėtų būti aptarti ir pristatyti klasei prieš debatų pradžią. Vertinimo pavyzdžių galite rasti čia: [Metodinis rinkinys klasės vadovui: debatų metodikos integravimas į formaliojo švietimo sistemą](#); [The How and Why of Debates in Teaching and Assessment](#) (anglų k.).

3. Vertinimas atsižvelgiant į įgūdžių, priskirtų konkrečioms bendrųjų kompetencijų sritims, panaudojimą / patobulinimą, taip pat gebėjimas pritaikyti integruotų mokomųjų dalykų metu įgytas žinias:

Rekomenduojamas raštingumo / daugiakalbystės kompetencijai priskiriamų įgūdžių demonstravimo vertinimas:

- pateikti argumentai susiję su nagrinėjama tema/ užduotimi;
- užduočiai atlikti panaudoti skirtingi šaltiniai;
- mokiniai gali pagrįsti jų pateiktus argumentus;
- pateikta informacija yra esminė, aiški, patikrinta ir sistemizuota;
- pateikti argumentai atitinka debatų eigą.

Rekomenduojamas asmeninei, socialinei ir mokymosi mokytis kompetencijai priskiriamų įgūdžių demonstravimo vertinimas:

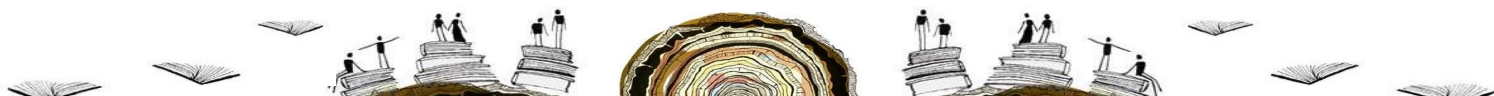
- pademonstruotas gebėjimas konstruktyviai dalyvauti debatuose;
- pademonstruotas gebėjimas tolerantiškai, atsižvelgiant į kitų grupių dėstomus argumentus, formuluoti teiginius;
- debatuose pateikti argumentai nukreipti į konkrečių nagrinėjamų problemų sprendimą.

Rekomenduojamas kultūrinio sąmoningumo ir raiškos kompetencijai priskiriamų įgūdžių demonstravimo vertinimas:

- tinkamai pritaikytos vietinio, nacionalinio, regioninio, Europos ir pasaulinio kultūros paveldo žinios;
- atpažįstamos kultūros paveldo raiškos formos, pateikiami argumentai pagrindžiantys jų įtaka asmens raiškos idėjoms.

Rekomenduojamas pilietiškumo kompetencijai priskiriamų įgūdžių demonstravimo vertinimas:

- pademonstruotas kritinis mąstymas ir problemų sprendimo įgūdžiai;
- pritaikytos žinios apie Europos integraciją, žinojimas apie įvairovę ir kultūrinę tapatybę Europoje;

- į suformuluotus argumentus integruotos žinios apie daugiakultūrinę, socialinę bei ekonomines Europos visuomenių dimensijas, tautinę kultūrinę tapatybę;
- demonstruojamas noras konstruktyviai dalyvauti ir ieškoti sprendimų, tenkinančių

skirtingų socialinių grupių poreikius, atsižvelgti į darnios visuomenės vystymosi politikos tikslus.

2 užduotis „Kėdės istorija“

Reikalingos priemonės: internetas, kompiuteris, projektorius

Šioje pratimo dalyje toliau plėtojama Andriaus ir Levos verslo pradžios istorija :

Po ilgų diskusijų leva ir Andrius nusprendė interjere palikti senojo dekoru detales. Tačiau ką daryti su baldais? Padėkite jiems rasti atsakymą ir įkvėpimą pristatydami savo istorijas! Pagalvokite apie savo ar senelių namuose esantį baldą, turintį ilgą ir įdomią istoriją. Aprašykite ir papasakokite ją klasės draugams. Kokius įdomius ir svarbius šeimos faktus mena, kokius prisiminimus jis sukelia? Juk paprastas įbrėžimas ant jo kojos gali slėpti ilgą ir idomią istoriją....!

Veiklos rezultatas.

Išsamiai aprašyta baldo istorija.

Rekomendacijos mokytojui:

- Atsižvelgiant į pamokos tikslus, istorija gali būti aprašyta lietuvių arba užsienio kalba.
- Pratimą rekomenduojama atlikti individualiai. Jos rezultatus gali įvertinti mokytojas arba klasės draugas, organizuojant vertinimo veiklą poromis.
- Prieš skiriant užduotį aptarkite su mokiniais reikalingą teksto ilgį ir reikalingą laiką užduočiai atlikti.
- Užduočiai iliustruoti paprašykite mokinių nufotografuoti ar nupiešti pristatomą baldą.
- Parengtus pristatymus su iliustracijomis galite pristatyti ir kitiems mokyklos bendruomenės nariams surengdami jų parodą.

Ši veikla leis mokiniams tobulinti savo kūrybinio rašymo įgūdžius taip pat patobulinti šias [bendrasias kompetencijas](#):

Raštingumo/ daugiakalbystės kompetencija, tobulinant šiuos įgūdžius:

- atskirti, suprasti ir interpretuoti faktus bei nuomones, pateiktus rašytine forma;
- tinkamai pritaikyti žodyno ir gramatikos žinias;
- raštu suformuluoti ir išreikšti mintis, atitinkančias apibrėžtą temą.

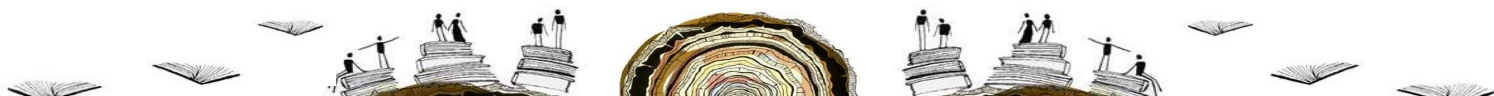
Siūlomi užduoties vertinimo metodai:

Atsižvelgiant į šios veiklos užduotį, siūlome keletą jos vertinimo kriterijų.

1. Vertinimas atsižvelgiant į siekiamus mokomojo dalyko (temos) rezultatus: (Gimtoji k./ Užsienio k.: stilius, gramatika, skyryba, žodynas).
2. Įsitraukimas į užduotį:
 - surinkta reikiama informacija;
 - pristatyta detali ir struktūruota istorija;
 - darbas pateiktas tvarkingai ir estetiškai.
3. Vertinimas atsižvelgiant į įgūdžių, priskirtų konkrečioms bendrųjų kompetencijų sritims, panaudojimą / patobulinimą, taip pat gebėjimas pritaikyti integruotų mokomųjų dalykų metu įgytas žinias:

Rekomenduojamas raštingumo / daugiakalbystės kompetencijai priskiriamų įgūdžių vertinimas:

- pateikta istorija atitinka užduoties turinį;
- panaudotas vaizdingas žodynas, nėra gramatinių, stiliaus ar skyrybos klaidų;
- istorijos pasakojimas pateiktas aiškiai ir patraukliai.

3 užduotis „#reklama“

Reikalingos priemonės: internetas, kompiuteris, projektorius.

Šioje pratimo dalyje toliau plėtojama Andriaus ir levos verslo pradžios istorija:

Pagaliau Andrius ir leva yra pasirengę atidaryti kavinę. Pats laikas išnaudoti socialinių tinklų galią. Suraskite ir atsisiųskite nuotrauką, kuri galėtų iliustruoti išsaugotas dekoracijas ar atnaujintus baldus (mokiniai taip pat gali suorganizuoti kelionę į panašaus stiliaus vietą šalia jų ir patys pasidaryti nuotrauką). Sukurkite trumpą pranešimą ir keletą grotazių „Facebook“, „Twitter“ ar „Instagram“ socialiniams tinklams, kad iliustruotumėte kavinės koncepciją ir pareklamuotumėte šią naują vietą. Užduotis gali būti atliekama užsienio arba gimtąja kalba.

Veiklos rezultatas.

Reklaminė žinutė socialiniams tinklams iliustruota nuotrauka(-omis).

Rekomendacijos mokytojui:

- Užduotis gali būti atliekama grupėje arba individualiai.
- Kartu su studentais socialiniuose tinkluose ar kituose interneto šaltiniuose paieškokite temą atskleidžiančių nuotraukų, raktinių žodžių ir grotazių, kitų žinučių šia tema.
- Su mokiniais aptarkite kokia kalba (lietuvių ar kita užsienio k.) turėtų būti parengta žinutė.
- Suorganizuokite mokinių darbų parodą (ją taip pat galima organizuoti ir internete).

taip pat galite surengti geriausios žinutės rinkimus. Aptarkite su mokiniais jų rezultatus.

Ši veikla turėtų padėti studentams ugdyti gebėjimą pristatyti verslą, jo socialinę atsakomybę, jo unikalumą, taip pat patobulinti šias [bendrasias kompetencijas](#):

Verslumo kompetencija, tobulinant šiuos įgūdžius:

- atlikti užduotis kūrybiškai ir novatoriškai;
- dirbti individualiai ir bendradarbiauti komandose, sutelkti išteklius (žmones ir daiktus) ir palaikyti komandos aktyvumą.

Kultūrinio sąmoningumo ir raiškos kompetencija, tobulinant šiuos įgūdžius:

- nustatyti ir realizuoti komercinės vertės galimybes naudojant įvairias kultūrinės ištaikos formas.

Siūlomi užduoties vertinimo metodai:

Atsižvelgiant į šios veiklos užduotį, siūlome keletą vertinimo kriterijų.

1. Vertinimas atsižvelgiant į siekiamus mokomojo dalyko (temos) rezultatus: (Rinkodara: tinkamai pritaikant turimas (reikalingas) rinkodaros žinias užduoties metu, pranešimas pagrįstas išankstiniais tyrimais; Užsienio kalbos dalykas: žodyno ir gramatikos išmanymas).
2. Užduoties išbaigtumas:
 - nufotografuota / surasta reklaminė nuotrauka;
 - pateiktas reklaminis pranešimas / grotazių žinutė;
 - žodžiu pristatyti pateikiamos žinutės motyvai ir idėja.

3. Vertinimas atsižvelgiant į įgūdžių, priskirtų konkrečioms bendrųjų kompetencijų sritims, panaudojimą / patobulinimą, taip pat gebėjimas pritaikyti integruotų mokomųjų dalykų metu įgytas žinias:

Rekomenduojamas verslumo kompetencijai priskiriamų įgūdžių demonstravimo vertinimas:

- pateiktas kūrybiškas ir inovatyvus pranešimas / gali būti identifikuojama komercinė jo vertė.

Rekomenduojamas kultūrinio sąmoningumo ir raiškos kompetencijai priskiriamų įgūdžių demonstravimo vertinimas:

- pateikta nuotrauka papildo pranešimą.

ŠALTINIAI

Britannica encyklopedija: Meno kūrinių konservavimas ir restauravimas:

<https://www.britannica.com/art/art-conservation-and-restoration>

Dizaino muziejus Danijoje:

<https://designmuseum.dk/en/>

Įkvepiantis antikvarinės gondolos kėdės restauravimo proceso pavyzdys - Thomas

Johnson antikvarinių baldų restauravimas:

<https://www.youtube.com/watch?v=ztBT-vSUT78>

